

**İlgili Kanun / Madde**  
**4857 S. İşK/34**

**T.C.**  
**YARGITAY**  
**22. Hukuk Dairesi**

**Esas No. 2019/64**  
**Karar No. 2019/7293**  
**Tarihi: 02.04.2019**

- **İŞÇİNİN SATIŞ ÜZERİNDEN PRİM ALARAK ÇALIŞMASI**
- **İŞÇİYE SOMUT BİR KUSUR YÜKLENMEDEN BATAK OLAN SATIŞLAR NEDENİYLE PRİMLERİN KESİLEMeyeCEĞİ**

**ÖZETİ:** İşçiye yüklenebilecek somut bir kusurun varlığı kanıtlanmadığı sürece, batak olarak tabir edilen meblağların, batak olmayan diğer satışlar sebebiyle hak kazanılan prim alacağından mahsup edilmesinin mümkün olmadığı gözardı edilmemelidir.

**DAVA:** Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, süresi içinde duruşmalı olarak temyizen incelenmesi davacı vekilince istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 26.03.2019 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davacı adına vekili Avukat ... geldi. Karşı taraf adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatın sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek, bırakılan günde Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü: Davacı vekili, müvekkili işçinin kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti, prim, ücret, fazla çalışma ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir. Davalı vekili, davanın reddini savunmuştur. Mahkemece, toplanan deliller ve bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne dair verilen karar, Dairemizin 14/05/2018 tarihli ilamıyla bozulmuştur. Bozma ilamına uyma kararı verilerek devam edilen yargılama sonucunda, yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

1-Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut olayda, uyulmasına karar verilen bozma ilamının iki numaralı bendinde;

“... davacı işçinin prim alacağı, taraflarca imzalanan ...A.Ş. Prim Sistemi Şartları başlıklı protokol hükümlerine göre 2012 yılından itibaren başlayan prim sistemi ve zamanaşımı göz önüne alınarak 08/06/2015 tarihli bilirkişi heyet raporuna göre hüküm altına alınmış batak miktarı ile ilgili herhangi bir kesinti yapılmamıştır. Bu protokolde, bölge sorumlularının yaptıkları satışlarda batak olması durumunda bu batağın %10'u oranında ceza primi kesileceği; merkez tarafından onayı alınmamış bölge sorumluları tarafından yeni müşteri satışı sonunda batak olması halinde ise bu batağın tamamen bölge sorumlularının priminden kesileceği düzenlenmiştir. Bu düzenlemelere göre; mahkemece tahsil kabiliyeti olmayan (batak) satışların nitelikleri belirlenerek sonucuna göre %10 veya %100 oranında uygulanması gereken ceza primleri değerlendirilmediği anlaşılmaktadır. Mahkemece beyanlarına başvuru davacı tanıklarının, davalıya karşı açtıkları aynı mahiyetteki dava dosyalarının bulunması sebebiyle işverenle husumetlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, mahkemece husumetli tanık ifadeleri dışında tüm dosya kapsamı, protokol hükümleri, işyeri kayıtları ile davacının tanık sıfatıyla verdiği beyanı birlikte değerlendirilerek batak satışların nitelikleri belirlenmeli ve %10 veya %100 oranında uygulanması gereken ceza prim kesintileri tespit edilerek prim alacağı hesaplanmalıdır. Eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.” şeklinde bozma sebebine yer verilmiştir. Mahkemece, bozma sonrasındaki hükümde, tanık beyanlarına göre batak kesintisinin % 100 oranında uygulanması gerektiği açıklanarak, 503.398,81 TL'lik tutar, prim alacağından mahsup edilmiş ise de, gerekli araştırma ve inceleme yapılmadan sonuca gidilmesi yerinde değildir. Bozma ilamında batak olarak tabir edilen tahsil kabiliyeti olmayan satışların niteliklerinin belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla, öncelikle hangi satışların tahsil kabiliyeti olmayan (batak) satış olduğu ve satış bedelinin ne sebepten tahsil edilemediği belirlenmelidir. Diğer taraftan, işçiye yüklenebilecek somut bir kusurun varlığı kanıtlanmadığı sürece, batak olarak tabir edilen meblağların, batak olmayan diğer satışlar sebebiyle hak kazanılan prim alacağından mahsup edilmesi mümkün değildir. Anılan sebeplerle, tahsil kabiliyeti olmayan (batak) satışların niteliklerinin belirlenmesi için; öncelikle hangi satışların tahsil kabiliyeti olmayan (batak) satış olduğu tespit edilmeli, ilgili satış bedellerinin hangi sorun sebebiyle tahsil edilemediği araştırılmalı, varsa icra takip dosyaları (veya uyumsuzluk Mahkemeye intikal etmiş ise dava dosyaları) celp edilerek işyeri

kayıtlarıyla birlikte incelenmelidir. Davacının görev ve sorumlulukları dikkate alınarak, davacıya yüklenebilecek bir kusurun bulunup bulunmadığı değerlendirilmeli, işçiye yüklenebilecek somut bir kusurun varlığı kanıtlanmadığı sürece, batak olarak tabir edilen meblağların, batak olmayan diğer satışlar sebebiyle hak kazanılan prim alacağından mahsup edilmesinin mümkün olmadığı gözardı edilmemelidir. Kabule göre de, kesintinin % 10'mu yoksa % 100 oranında mı uygulanması gerektiği meselesinin çözümünde; % 100 oranının tatbiki için ... A.Ş. prim sistemi şartları başlıklı protokolün 12. maddesindeki şartların varlığının aranması gerektiğine dikkat edilmelidir. Eksik araştırma ve incelemeyle yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

**SONUÇ:** Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, davacı yararına takdir edilen 2.037,00 TL duruşma vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 02/04/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.